

Példatár 2.

Igazi kép - hamis/félrevezető szöveg

Jegesmedve a buszon

- Link és fotó: <https://www.snopes.com/fact-check/polar-bear-public-transit/>
- Szöveg: Csak egy átlagos nap Oroszországban.
- Magyarázat: Igazi fotó, de nem igazi jegesmedve: a Greenpeace aktivistái öltöztek be egy sarkvidék megmentését szorgalmazó kampányban. Ők mozgatják a Paulának elnevezett jelmezt, ezt örökítették meg egy fotón. Ami még csak nem is Oroszországban készült, hanem a csehországi Brnóban.

Igazi kép - valós szöveg

Megkövesedett dinoszaurusz

- Link és fotó: <https://www.snopes.com/fact-check/mummified-dinosaur/>
- Szöveg: Egy megkövesedett dinoszaurusz maradványaira bukkantak Kanadában.
- Magyarázat: A több mint 110 millió éves nodosaurus tetemét 2011-ben találták meg a kanadai Albertában, és a kép a Royal Tyrrell Museum of Paleontology nevű múzeumban készült.

A Star Warsos Leia hercegnő haja

- Link és fotó: <https://www.snopes.com/fact-check/origins-princess-leias-hairstyle/>
- Szöveg: Tudtad, hogy a Csillagok háborújából megismert Leia hercegnő haját egy mexikói forradalmárnő inspirálta?
- Magyarázat: Bár a "Tudtad, hogy..." kezdetű információkat érdemes óvatosan kezelni, Leia hercegnő hajának kialakítói valóban sokat merítettek az 1910-es években tevékeny Clara de la Rocha hajviseletéből.

Világháborús bombának hitt cukkini

- Link és fotó: https://index.hu/kulfold/2017/11/03/masodik_vilaghaborus_cukkinit_talatak_nemetorszagban
- Szöveg: Világháborús bombához riasztotta a rendőrséget egy német férfi, de a félelmetes tárgyról kiderült, hogy csak egy nagyra nőtt cukkini.
- Magyarázat: Az esetre a baden-württembergi Brettenben került sor 2017 végén. A rendőrségnek egy 81 éves férfi telefonált. A 40 centiméter hosszú, ötkilós cukkini még a rendőrök szerint is úgy nézett ki, mint egy bomba.

Landolás a strandon

- Link és fotó: <http://www.urbanlegends.hu/2004/06/landolas-a-strandon/>
- Szöveg: Közvetlenül a strand mellett szállnak le a gépek ezen a repülőtéren.
- Magyarázat: A fotó valós: St. Maarten szigetén valóban egy strand mellett érkeznek és indulnak a repülő. Emiatt sok turista megy oda fotót készíteni, vagy hogy próbára tegye magát: képes-e talpon maradni a felszálló gépek hajtóművei által keltett gázsugárban.

Hamis kép - hamis szöveg

Oroszlánkölyköt szállító elefánt

- Link és kép: <https://factcheck.afp.com/no-elephant-was-not-photographed-carrying-lion-cub-its-trunk>
- Szöveg: Az évszázad fotója! Egy elefánt észrevette, hogy egy oroszlánkölyök képtelen tovább menni a hőségben, felvette az ormányába, majd elvitte oda, ahol ihat. És még őket nevezzük vadállatoknak!
- Magyarázat: A fotó digitális manipuláció eredménye, és eredetileg egy április elseji tréfa volt. Bár készítői már másnap leleplezték, évekkal később is terjedt a neten. Ez a fotó eredetije: <https://www.themeaningmovement.com/wp-content/uploads/2015/12/choose-your-story.jpg>

A „tökéletes naplemente”

- Link és fotó: <http://www.urbanlegends.hu/2018/08/nemet-fotos-62-nap-16-kamera-nap-hold-ket-fa-kozott-hoax/>
- Szöveg: Egy német fotós 16 kamerával kapta lencsevégre a Holdat és a Napot a két fa között, de megérte, mert ez a pozíció legközelebb csak 2035-ben mutatja magát.
- Magyarázat: A képet egy Bess Hamiti nemű férfi készítette Photoshoppal, méghozzá úgy, hogy egy naplementés képbe beledolgozta a Holdat. A végeredményt először a Facebookon publikálta 2012 novemberében. Hasonló naplementés-teliholdas fotót egyébként lehetetlen is lenne készíteni. A Holdat ugyanis azért látjuk, mert a felénk eső oldalát a Nap megvilágítja. Ez viszont nem történne meg, ha a Nap pontosan a Hold mögött állna.

Hamis kép - igazi szöveg

Hó Egyiptomban

- Link és fotó: <http://www.urbanlegends.hu/2016/01/112-ev-utan-ujra-havazott-egyiptomban/>
- Szöveg: 2013-ban több mint 100 év után újra hó esett Egyiptomban.
- Magyarázat: A behavazott piramisok képe évek óta visszatérő sláger a neten: egyesek a világvége előjelét látják benne, mások a globális felmelegedésre találják meg az ellenbizonyítékot a fotóban. 2013 decemberében valóban meglepte a hó Egyiptomot, akkor terjedt el az igazi képek között néhány Photoshop-munka is – többek között a behavazott Szfinxről és a piramisokról. Annyi hó azonban még akkor sem esett, hogy befedte volna a történelmi emlékhelyeket.

Optikai illúzió

Összeragadt repülők

- Link és fotó: <http://www.urbanlegends.hu/2004/12/egymasra-maszo-repulogek/>
- Szöveg: Ez durva! Majdnem balesetet okozott egy pilóta azzal, hogy túl közel ment egy másikhoz!
- Magyarázat: A fotó 2004 augusztusában készült a San Francisco-i repülőtéren. Balesetről viszont szó sincs: a két gép 250 méterre volt egymástól, két párhuzamos leszállópályán egyidőben landoltak. A távolabbi gép háromszor akkora, mint a másik, ebből adódik az optikai csalódás – amire a kép készítője valószínűleg rá is játszott.

Mémek:

- https://scontent-lht6-1.cdninstagram.com/vp/d9edaa36b4297a340969712c02d544ad/5D22E6E4/t51.2885-15/fr/e15/s1080x1080/30604875_456218424834424_2605669779884736512_n.jpg?_nc_ht=scontent-lht6-1.cdninstagram.com&ig_cache_key=MTc2ODI2OTkyMjAzMDI5NDEyMw%3D%3D.2
- https://scontent-lht6-1.cdninstagram.com/vp/1f0794396185e112c7a43402b5302741/5D03B7D7/t51.2885-15/fr/e15/s1080x1080/30856176_201502263908346_6267936797741809664_n.jpg?_nc_ht=scontent-lht6-1.cdninstagram.com&ig_cache_key=MTc2ODI1ODM3MTI2MDgyNjYxNA%3D%3D.2
- <http://trollfesz.hu/i/294641.jpg>